

Bir Olgı Nedeniyle Lomber Disk Herni Operasyonundaki Vasküler Komplikasyonlar*

Fikret KOCAMAZ, Kâmil KAYNAK, Said BURHANI, Erhan KUTLUK, Ufuk CANGEL

** İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Anabilim Dalı, İSTANBUL

ÖZET

Lomber disk herni (LDH) cerrahisinde intraoperatif vasküler komplikasyonlar görülebilir. Ameliyat esnasında oluşan komplikasyonlarda şiddetli kanama sonucu acil müdahale edilmesi gereken dramatik bir tablo oluşur. Bu yaşında 23 yaşında bir erkek hasta L4 disk herniasyonu nedeni ile operasyona alınmış ve işlem sırasında kanama ile beraber şok tablosu oluşmuştur. Hastaya acil laparotomi yapılarak, vena cava inferior ve sağ kommon iliac arterde yaralanmalar tespit edilerek tamir edildi. Hasta 8. günde akut renal yetersizlik nedeniyle ölmüştür. Sonuç olarak LDH cerrahisi sırasında oluşan vasküler komplikasyonların tedavisinde o bölgenin majör vasküler oluşumların anatomisinin bilinmesi şarttır. Erken tanı ve uygun cerrahi rekonstrüksiyon ile morbidite ve mortalite azaltılabilir.

Anahtar kelimeler : Disk herni, Vasküler yaralanma, Akut renal yet.

SUMMARY

VASCULAR COMPLICATIONS DURING SURGERY FOR DISC HERNIA, A CASE REPORT.

Intraoperative vascular complications can be observed during surgery for lumbar disc hernia (LDH), leading to massive bleeding and even lethality. We present a 23 year old male operated for LDH. He suffered from massive bleeding and shock developed during the procedure, after which urgent laparotomy was performed. Laceration of the inferior vena cava and the right iliac artery was detected and primarily repaired. Later he developed acute renal failure and died on the 8th postoperative day. We have concluded that for the prevention and surgical repair of vascular injuries complicating this type of surgery, wide knowledge of the vascular anatomy of this area is a must. Furthermore early diagnosis and treatment should decrease morbidity and mortality.

Key words : Disc hernia, Vascular injury, Acute renal failure.

GİRİŞ

Nadir de olsa, lomber disk herni operasyonunda aorto-iliak vasküler sistemde, iatrogenik yaralanmalar olabilmektedir. Biz de bu yazı ile disk herni operasyonunda oluşabilecek vasküler komplikasyonların önemini vurgulamak istedik.

MATERIAL VE METOD

Olu; 23 yaşında erkek hasta. Akut motor deficit yapan L4-L5 intervertebral disk hernisi nedeni ile bir devlet hastanesinde acil şartlarda operasyona alınmış. İtraoperatif anitansiyon düşmesi ile insizyon yerinde kanama olması üzerine dekubitis dorsalis pozis-

* 1. Travma ve Acil Cerrahi Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

yonuna getirilerek, genel cerrahlar tarafından göbek altı-üstü median insizyonla laporatomı yapılmış. Explorasyonda, retroperitoneumda expansif hematom tespit edilmiş. Retroperitoneum açıldığında bolus tarzında kanama görülmesi üzerine vasküler yapılar prepare edilerek, infra-renal abdominal aorta, her iki iliak arter, vena cava inferior ve her iki iliak ven klampe edilerek klinigimizden kosultasyon istenmiştir.

Hasta görüldüğünde, tansiyon 70/40 (inotropik destek altında), sıvı ve kan replasmanı yapılmakta idi. İtraoperatif vena cava inferior'un alt kısmında, sol ve sağ iliak ven birleşim yerine yakın, anterior ve posterior duvarında 2cmlik laserasyon, Aort bifürkasyonunda sağ iliak arter çıkışından hemen sonra yaklaşık 0.5 cm'lik kesi olduğu görüldü. Hastaya 1cc heparin verildikten sonra, ven 6/0 prolen, iliak arter ise 5/0 prolen ile primer olarak tamir edildi.

Vasküler komplikasyonların meydana gelmesinden, primer tamir yapılmasına kadar yaklaşık 4 saat süre geçmiş ve bu sürede aorta, iliak arter ve ven sistemi klamplerle oklude edilmiştir. Postoperatif metabolik asidoz ve böbrek yetersizliği gelişen hastaya hemodializ uygulanmış, ancak postoperatif 8. günde "multiple organ failure" nedeni ile ölmüştür.

TARİHÇE

Disk herni cerrahisi sırasında oluşan vasküler komplikasyonlar ilk kez 1945 yılında Linton ve White tarafından bildirilmiştir. Boyd ve Ferha 1965 yılında 25 arteriovenöz fistül (AVF) vakası bildirirken, Rich ve arkadaşları 1976 yılında 70 AVF vakası bildirmiştirlerdir.

Disk herni cerrahisi sırasında vasküler komplikasyonların görülmeye sıklığı 1/1000 olarak bilinmekte beraber bir çok vaka atlanmaktadır.

Literatürde oluşan komplikasyonların mortalitesi %50 olarak bildirmekte ve bu

daha çok intraoperatif ani kanama ile olmaktadır.

TARTIŞMA

Komplikasyonlar akut ve kronik olarak ikiye ayrılmaktadır. Akut komplikasyonlar, ani kanama ve şok şeklinde görülürken, en sık görülen kronik komplikasyonlar AVF ve yalancı anevrizmadır. En sık yaralanan damar ise sağ iliak arter'dir.

Oluşan komplikasyonların teşhisinde en önemli nokta, bu komplikasyonların olabileceğini cerrah tarafından bilinmesidir. En sık görülen komplikasyon AVF dir. Burada hastada konjestif kalp yetersizliğine bağlı çabuk yorulma, efor dispnesi, ve düz yata mama şikayetleri görülür. Arteryal beslenme bozukluğuna bağlı kaudikasyo, iskemi ve gangren görülürken, derin venöz yetersizliğine bağlı kruriste şişlik şikayetleri görülür. Ayrıca karında ağrı ve karında duyulan devamlı üfürüm AVF'de rastlanan önemli bulgulardır.

Disk herni cerrahisi sırasında oluşan vasküler komplikasyonların nedenlerinden aşağıdakileri sayabiliriz :

- 1) Cerrahi sırasında dikkatsizlik
- 2) Dejeneratif değişiklikler (annulus fibrosis, anterior longitudinal ligamentin fibrozu, hipertrofik spurler.)
- 3) Spondilitis
- 4) Pozisyon (knee-elbow)
- 5) Diğer anomaliler

Ancak bu komplikasyonların en tecrübeli cerrahların elinde de olabileceği unutulmamalıdır. Lomber disk herni cerrahisi sırasında oluşan komplikasyonların önlenmesi ve tedavisinde, o bölgenin majör arter ve ven anatomisinin bilinmesi şarttır. Aort L4 korpusun alt kenarı hizasında bifürke olurken, vena cava inferior (VCİ) L4 korpusun üst kenar hizasında oluşur. Sağ iliak arter ise, VCİ' u L4-L5 intervertebral disk aralığı hizasında çaprazlar.

SONUÇ

Lomber disk herni cerrahisi sırasında oluşan vasküler komplikasyonların tedavisinde, o bölgenin majör vasküler oluşumlarının anatomisinin bilinmesi şarttır. Erken tanı ve uygun cerrahi rekonstrüksiyon ile morbidite ve mortalite azaltılabilir.

KAYNAKLAR

1. Sande E, Myhre H.O, Witsoe E, Lundbom J, Solt-Nielsen A, Anda S. Vascular complications of lumbar disc surgery. Eur J Surg 1991;157:141-143.
2. Kısacıkoglu B, Salih O.K, Tansal S, Sucu N, Ulus T, Tokcan A. Lomber disk cerrahisinden sonra görülen vasküler komplikasyonlar. Ç.Ü.Tıp Fak Der. 1990;4:459-463.
3. Quigley T.M, Stoney R.J. Arteriovenous fistulas following lumber laminectomy: the anatomy defined. J Vasc Surg 1985;2:828-833.
4. Jartsfer B.S, Rich N.M. The Challange of arteriovenous fistula formation following disc surgery: A collective review. J Trauma 1976;16:726

YAZIŞMA ADRESİ

M. Said BURHANİ
P.K. 10, Koca Mustafa Paşa, 34312,
İstanbul - Türkiye
Fax: 212-6328474.